

Hvor laa Bjørneskoven?

Af N. J e n s e n.

Blandt Forskerne har der været stor Uenighed om to Stednavne hos Sakse. Ikke om selve Navneformen, men derimod m. H. t. Beliggenheden. Det er Lokalteterne Hylleminde og Bjørnved, d. v. s. Bjørneskoven.

Jørgen Olrik, rejste Spørgsmaalet i *Historisk Tidsskrift* (ottende Rk., Bind I): „Et Par forklædte Stednavne hos Sakse.“ Olrik omtaler i sin Afhandling først Absalons første Vender-Kamp, der fandt Sted ved Boeslunde Lørdagen før Palme-Søndag 1158. „Farlig var Dysten“, hedder det hos Sakse, „men Sejren blev Absalons“. Venderne, fortælles der videre, var gaaet i Land paa den nærliggende Kyst.

Lidt længere fremme beretter Sakse om en anden Tildragelse, der vistnok maa være gaaet for sig 1167 (Olrik). Absalon laa ved Hylleminde med sine seks Skibe. Just som han var midt i Ottesangen hørtes et Bulder, og ni vendiske Langskibe blev kort efter observeret. Det kom til en kort Kamp. Venderne led Nederlag og maatte flygte. Et af deres Langskibe blev taget med hele dets Besætning, og „end ikke i Bjørneskoven fandt Flygtningene et Skjul, thi Bønderne sørgede for at ransage den nøje“.

Skuepladsen for denne Kamp er, siger Olrik, aabenbart en Fjord i Vestsjælland. Suhm har villet identificere Stedet med

Hurrildshavn (Bisserup), men dette kan ikke have sin Rigtighed (Olrik). Og han fortsætter: „Hylleminde maa snarere (med Velchow) antages at være identisk med Korsør Nor. Hvad Bjørneskoven (Bjørnved) angaar maa dette Navn formentlig søges i Nærheden af den nuværende Landsby Bjernede“.

I en Afhandling i Festskriftet til Kr. Erslev beskæftiger Jørgen Olrik sig ligeledes med de to Stednavne hos Sakse. Han fastholder, at Hylleminde maa sættes i Forbindelse med Korsør Nor, hvorimod han melder Pas overfor Spørgsmaalet om Bjørneskovens Beliggenhed.

Den næste, der har taget Spørgsmaalet op, er Adjunkt, Dr. phil. *Henrik Ussing*, Sorø, der i en Afhandling i „Aarbog for Historisk Samfund for Sorø Amt“, 1940 (Sakse og Midtsjælland) imødegaar Jørgen Olrik m. H. t. Bjørneskovens Beliggenhed. Det kan aldrig have været Bjernede Skov, men Beliggenheden maa utvivlsomt søges et Sted ude ved Kysten. Hvad Absalons anden Vender-Kamp iøvrigt angaar, holder Ussing paa, at den maa have fundet Sted ved Bisserup (Hurrildshavn).

Cand. mag. *Gunnar Knudsen* mener ogsaa, at det har drejet sig om Bisserup (Aarbogen 1914). Samtidig anfører han, at Langebek paa sit Sjællandskort i *Scriptores rerum Danicarum* anbringes Hylle-Minde-Havnen i Vaarby-Aaens Udløb, men, tilføjer G. K., „det maa staa for hans egen Regning“.

Endelig har Slagelse-Lægen *Niels Møller* (Aarbogen 1947) argumenteret ud fra det Synspunkt, at Hylleminde maa henlægges til Vaarby-Aaens Udløb, hvor der i Middelalderen har været en Havn, og at Havnen ogsaa har været

tilstede nogle Hundrede Aar før. Iøvrigt erkender han, at Navnet Bjørneskoven ikke har været til at stedfæste.

— — —

Nu taler den indre Sandsynlighed afgjort for, at Saksens Lokalteter, Hylleminde og Bjørneskoven, har ligget i umiddelbar Nærhed af hinanden. Kan man derfor stedfæste det ene Navn, har man ogsaa Nøglen til det andet.

I Kancelliets Brevbøger for 1621, Side 142, hedder det: Da Kongen af Claus Daa har begæret en Skov, kaldet *Bjørneskov*, ved hans Gaard Borrebye, hvori der er Olden til 120 Svin og Græsgang til 40 Øksne, til Mageskifte, og Claus Daa til Vederlag herfor begærer Øen Egholm i Korsø Len, skal Lensmanden o. s. v.

Bjørneskoven angives af Brevbøgernes daværende Udgifter, L. Laursen, at være beliggende i V. Flakkebjerg Herred, hvortil Magleby (med Borreby) hører. Naar Bjørneskoven saaledes har tilhørt Borreby, maa dens Beliggenhed ganske givet søges paa Stignæs, hvilken Halvø paa den Tid tilhørte Borreby i hele dens Udstrækning. (Den nuværende Stignæs Skov har intet med Bjørneskoven at gøre, eftersom dens gamle Navn er Ørnehoved). Hvor paa Stignæs, Bjørneskoven har ligget, er i og for sig af mindre Betydning, men det maa formodes, at den har ligget ud til Kysten, d. v. s. ud til Yderfjorden.

Saa er der den anden Lokaltet, Hylleminde. I Friis Edwardsens Bog om Skælskør hedder det, at Indløbet til Ydernoor (Yderfjorden) som forud i 1570 kaldtes Myndit (Mindet), der er Mundingen paa Fjorden. Forleddet Hylle — siges der derimod intet om, men Minde-Navnet har alt-

saa eksisteret, og hvad de andre Versioner, der er fremsatte, m. H. t. Hylleminde-Navnet, angaar, kan det ingenlunde siges, at de er særlig overbevisende. Det er og bliver Hypotheser.

— — —

Absalons første Vender-Kamp fandt som nævnt Sted ved Boeslunde 1158. Ni Aar efter kom Venderne igen, velsagtens for at hævne det første Nederlag. Naar Bjørneskovens Beliggenhed tages i Betragtning, er det næppe urimeligt at antage, at Venderne i begge Tilfælde har søgt ind i Skælskør Yderfjord. Her kunne deres Langskibe ligge i Læ, mens Strandhugsten fandt Sted.

Efter det her fremførte vil Sakses to Stednavne i Forbindelse med den anden Vender-Kamp hverken være at søge i Korsør Nor, Bisserup Havn eller Vaarby Aas Udløb. Kampen maa være foregaaet i Skælskør Yderfjord eller ved Indløbet til denne Fjord.